

Kočinant

Kočinant Volám sa Štefan Čambor. Ale takto ma tu nygdo nevolá a any nepozná. Ked sa povi Kočinant, šeccá vedá, o koho ide. Áno, Kočinant. Zvlášna osoba, čo mala hrubú kožu jako hroch, a kerej nygdy nebolo zima. Hovorili mi aj netvor. Štekali po mne psy, smáli sa ze mna decká, ale aj ma čakali ludý v dedynách, ked boli zvedaví, čo nového v okolitom svete. Po mene poznám šeckých ludý od kopanýc až po Radošinskú dolinu.

V štylizovanej retrospektívnej scéne počas výraznej zvukovej kulisy a vidieckeho zborového spevu sa kdesi za scénou akoby v maštali medzi dobytkom narodí dieťa, ktoré babica dviha vysoko nad hlavu.

Kočinant Narodev som sa v roku 1880 v dedyne Kočín pri Pišťanoch, a preto teda Kočinant. Šeccá sa potom roky smáli: Kočín má v obecnom znaku andela – no v Kočine sa v tú noc narodev čert. Rodyčov som vlasne any nepoznav, hanbili sa za mna, a tak ma už jako celkom malého mrzáka vyhnali z domu po žebráný. Ale já som zato nykdy nežebrav. Celý život som žev sám a s dobrými ludma, kerých som v živote stretov. Stretav som šak aj mrchavých. Mav som rád teplo, mne nykdy nebolo zima, furt som chodev len v trenkách. Až pred smrty ma poránne stráslo. Zemrem v obecnej pastýrny v Radošine v máji 1950 jako sedemdesátročný.

Kočinat zájde k sudu na scéne, umyje si ruky aj tvár. V tom istom sude si po pôrode spolu s ním umýva ruky aj pôrodná babica; Kočinant ju úctivo pozdraví. Prichádza vlak. Radošinský ľud sa pustí do spevu.

Už sa hýbe z Radošiny mašina

Už sa hýbe
z Radošiny mašina,
vyprevadz ma na nádraží,
má milá,
Ked sa hýbe,
nech sa hýbe,
já nedbám,
já si preto svojú milú
nenehám.

Na radošinskej konečnej stanici

34 Pán, Pani, Richtár, Výpravca

Výpravca pomáha návšteve dostať sa z vagóna, para z rušňa zaplaví stanicu. Výpravca hovorí po maďarsky.

Výpravca Nech sa páči, pán osvietený, aj vy, milostivá pani, dovolíte ručičku, opatrne po schodíkoch, pekne prosím.

Pán (po maďarsky) Tak sme konečne tu. Preboha, veď sme tuším niekde na konci sveta.

Pani (po maďarsky) Tu sa nachádzajú tí, živí...

Výpravca Slováci.

Pani Slováci, chudáci... To bola teda poriadne namáhavá cesta.

Výpravca zároveň po celý čas prekladá aj richtárovi Vičanovi a ostatným maďarské slová do slovenčiny.

Pani (po maďarsky) Cesta z Nitry sem... tridsaťtri kilometrov. Trvalo to vyše tri hodiny, slová, nekočné a namáhavé, ale od osady Behynce aj z mojej strany mimoriadne naliehavé!

Richtár je oblečený v slávnostnej hasičskej uniforme, víta hostí po radošinsky. Výpravca prekladá do maďarčiny.

Richtár Já, Michal Vičan, richtár obce Radošina a veliteľ miestneho dobrovoľného hasičského zboru, si dovoľujem takrečeno srdečne privítať tu na stanici v našej obci Radošina prvý vlak a prvých pánov z Nytry, zástupcov slávnej železničnej spoločnosti Gregersen a synová, čím sa začína aj v našej obci nielen činnosť železnice, ale takrečeno aj nové dvacáté storočie!

Pani nervózna a netrpezlivá povie nečakane, čo Výpravca nechotne preloží.

Pani Pardon, máte tu toaletu?

Richtár Čo prosím? Jaj. Oné... Či máme. Ale my to, prosím, nevoláme toaleta, ale lipa a plot. Pôjdete tadeť, hentam si kvoknete – a ste takrečeno na toalete.

Pani (*lámanou slovenčinou*) Keď sa človek náhli, v tej rýchlosti nejde o to, ako sa to volá, ale kde to je.

Richtár Tam je to, prosím!

Pani rýchlo odbehne k plotu.

Richtár (*improvizuje v slávnostnej reči*) Sme rady, že takto slávnosť, ale na druhej strane aj pekne lucky sa začína činnosť na stanici, čo si istotne budú natrvalo pamätat naši ľudia, ale aj takrečeno naše dejiny.

Pán (*zadáva sa na transparent Radošina*) Čo znamená ten nápis – Radošina!?

Richtár To je, prosím, tunajšia slovenská obec, a teda aj takrečeno názov konečnej stanice, dedyna, čo vás radosne víta, pán vicišpán, a ďakuje spoločnosti Gregersen a synová – a tak rečeno aj vám, pán vicišpán, osobitne – za železnicy a vlak.

Výpravca (*vysvetľuje domácim – najprv po maďarsky, potom po slovensky*) Pribunne tu ve veľkom stanycňom ruchu, hluk a smrad a to je to, na čo sa všetci veľmi tešíme.

Pán Zobudte sa, pán richtár. Slovenská Radošina neexistuje, iba maďarská Radosna! Zabúdate, že žijete v maďarskom štáte!

Richtár Ale tu vždy bola len naša slovenská Radošina.

Pán Natrvalo zabudnite, richtár, a čím skôr, tým lepšie!

Vracia sa Pani.